Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2019-03-04

RS 2019-0427

Regionstyrelsen

# Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

## Ärendebeskrivning

Catarina Wahlgren m.fl. (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår fullmäktige besluta att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i regionrådsberedningens skrivelse.

## Regionrådsberedningens motivering

I en modern sjukvård, i ett modernt samhälle ska vården vara jämlik och kvinnor och män ska få den bästa möjliga vården på lika villkor. Att säkerställa att så sker är ett ständigt pågående arbete.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer kontinuerligt och analyserar vårdkonsumtionen i hela hälso- och sjukvårdssystemet samt utvärderar och reviderar avtalen med de enskilda vårdgivarna. Analyserna genomförs utifrån olika perspektiv, såsom kön, ålder och sjukdomsgrupper. En ny rapport visar att det förekommer könsskillnader i kostnaderna för slutenvård av fem stora gemensamma diagnosgrupper i Region Stockholm. ”Skillnaderna varierar dock mellan olika åldersgrupper och är inte systematisk, det vill säga vården är inte dyrare för ett och samma kön i samtliga åldersgrupper. Det förekommer även könsskillnader i användning av många läkemedelsgrupper i regionen. Vissa könsskillnader är förväntade och kan förklaras av skillnader i exempelvis sjukdomsförekomst, sjuklighet och ålder mellan kvinnor och män. Andra skillnader är svårare att förklara med medicinska skäl och kan bero på skillnader i benägenhet att söka vård och hämta ut recept, läkarens förskrivningspraxis och egenskaper hos läkemedlet.”

Hälso- och sjukvårdsdirektören fick i december 2019 uppdrag av vårdens kunskapsstyrningsnämnd att utifrån tidigare undersökningar, utreda hur regionen kan säkerställa att vård och läkemedelsbehandling ges efter behov oavsett kön.

Det nya nationella sammanhållna systemet för kunskapsstyrning har etablerats för att motverka ojämlikhet mellan och inom regioner. Av de 24 olika programområdena berör nästan samtliga kvinnors hälsa och vårdbehov. NPO kvinnosjukdomar och förlossning är specifikt inriktat mot detta. Målet med kunskapsstyrningen är att alla invånare ska få en god, jämlik och kunskapsbaserad hälso- och sjukvård.

Akademiskt primärvårdscentrum och de åtta akademiska vårdcentralerna i Stockholm arbetar med utbildning, utveckling och forskning inom primärvården. Exempel på forskning som bedrivs är inom gynekologi, bl a endometrios, om generaliserad ångest (GAD) och om bindvävssjukdomen EDS som drabbar kvinnor i större utsträckning än män. Förvaltningens bedömning är att forskning med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov utförs inom ramen för de befintliga akademiska vårdcentralernas verksamhet.

**Beslutsunderlag**
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:14
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 januari 2020
Vårdens kunskapsstyrningsnämnds protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 17 december 2019

Irene Svenonius Anna Starbrink

Regionstyrelsen
*Regionledningskontoret*
*Eva Jensen*

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-02-07

RS 2019-0427

Regionstyrelsen

# Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

## Ärendebeskrivning

Catarina Wahlgren m.fl. (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår fullmäktige besluta att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2019:14
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 januari 2020
Vårdens kunskapsstyrningsnämnds protokollsutdrag den 28 januari 2020
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 januari 2020
Stockholms läns sjukvårdsområdes yttrande den 17 december 2019

## Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) avslås med hänvisning till vad som sägs i regiondirektörens tjänsteutlåtande.

## Regionledningskontorets förslag och motivering

*Sammanfattning*
I motionen föreslås fullmäktige besluta att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral, med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

En viktig del i Region Stockholms arbete med en ökad jämlik och jämställd hälsa och vård är kunskapsstyrningsorganisationen. Det är kunskapsstyrningen, med universitetssjukvårdsenheter (USV-enheter) och berörda regionala och nationella programområden (RPO:er/NPO:er), som ska säkerställa att det kliniska arbetet tillsammans med patienter ska utformas i enlighet med det senaste evidensbaserade kunskapsläget. Vården ska genomsyras av arbetet med ökad jämställdhet och ”best practise” för vård och hälsa hos kvinnor. Detta ska vara utgångspunkten i varje enskilt vårdmöte. För kvinnor finns idag ett brett utbud av vård. Forskning med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov ryms och utförs inom ramen för de befintliga Akademiska vårdcentralernas verksamhet. Regionledningskontoret anser därför att motionen ska avslås.

*Bakgrund*
Catarina Wahlgren m.fl. (V) har till fullmäktige lämnat en motion i vilken de föreslår fullmäktige besluta att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

Motionen har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden, vårdens kunskapsstyrningsnämnd och Stockholm läns sjukvårdsområde.

*Överväganden*
I budget 2020, RS 2019-0826, konstateras att vården i Region Stockholm ska vara personcentrerad och ges efter individens behov. Vilken vård som är den bästa kan därför skilja sig mellan män och kvinnor och mellan unga och gamla. Den vård som erbjuds ska vara likvärdig. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett könsperspektiv och pågående analyser av förskrivningsmönster kring behandlingskostnader ska återföras till vårdgivarna för att möjliggöra deras utvecklingsarbete.

För att skapa bättre förutsättningar för en mer kunskapsbaserad och jämlik vård av hög kvalitet i hela landet, har ett nytt nationellt sammanhållet system för kunskapsstyrning etablerats på nationell nivå. Det är ett gemensamt ramverk och organisation för samverkan kring kunskapsstyrning. I september 2019 infördes kunskapsstrukturen på regional nivå för sjukvårdsregion Stockholm-Gotland.

Kunskapsstyrningen i sjukvårdsregion Stockholm-Gotland har organiserats för att möta den nationella strukturen. Det finns 24 nationella programområden (NPO) och ett nationellt primärvårdsråd. Den regionala nivån speglar den nationella i regionala programområden (RPO). Kvinnors hälsa och vårdbehov berörs av nästan samtliga NPO:er, varav NPO kvinnosjukdomar och förlossning är specifikt inriktat mot detta.

Vårdprogram, riktlinjer och prioriteringar kring nivåstrukturering samt nya metoder kommer att tas fram på nationell nivå. På regional nivå kommer fokus att vara på implementering, uppföljning, analys och återkoppling till nationell nivå. Kopplat till RPO:erna finns också regionala samverkans- och expertgrupper. Den nya kunskapsstyrningsorganisationen har etablerats för att motverka ojämlikhet mellan, såväl som inom, regioner. Mellan regioner har det också skilt sig åt gällande på vilket sätt och i vilken omfattning framtaget kunskapsunderlag har använts.

Region Stockholm har idag ett brett utbud av vård till kvinnor i olika åldrar och med olika behov. En stor del av länets unga kvinnor (upp till 23 års ålder) vänder sig i många fall till en ungdomsmottagning för stöd och vård. Vårdval gynekologi har ökat kostnaderna mellan 2014 och 2018 med över 100 miljoner kronor, 26,5 procent, och ökat antal öppenvårdskontakter med 24,5 procent.

Region Stockholm har sedan 2015 erhållit statliga stimulansmedel för att förbättra vården före, under och efter graviditet. Ett hundratal projekt och initiativ som enbart fokuserar på att förbättra vården för kvinnor har drivits på olika vårdnivåer.

Enligt beslut i vårdens kunskapsstyrningsnämnd den 17 december 2019, VKN 2019-0210, fick hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att utifrån tidigare undersökningar, utreda hur Region Stockholm kan säkerställa att vård och läkemedelsbehandling ges efter behov oavsett kön.

Inom Stockholms läns sjukvårdsområde bildades Akademiskt primärvårdscentrum den 1 januari 2015 då Centrum för allmänmedicin och de akademiska vårdcentralernas nätverk gick samman. Akademiska vårdcentraler, AVC, är en del av Akademiskt primärvårdscentrum med uppdrag att knyta samman utbildning, utveckling och forskning för primärvården. AVC är ett driftsoberoende stöd till primärvården i Stockholms län, rehabiliteringsenheter, mödravårds- och barnavårdscentraler med flera. Forskning med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov ryms och utförs inom ramen för de befintliga Akademiska vårdcentralernas verksamhet.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen följer kontinuerligt upp, utvärderar och reviderar vårdgivarnas vårdproduktion utifrån det vårduppdrag som avtalats med enskilda vårdgivare. Vidare görs analyser av vårdkonsumtionen sammantaget för hela hälso- och sjukvårdssystemet. Analyserna görs utifrån olika perspektiv så som exempelvis kön, ålder, sjukdomsgrupper med flera och utifrån målbilden för 2025 om effektiv vård, det vill säga säker vård i rätt tid, till rätt patient, på rätt ställe till rätt kostnad. Hälso- och sjukvårdsnämnden avser att följa utvecklingen av jämlik och hälsa och vård och kommer vid behov vidta åtgärder.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regionledningskontoret att motionen bör avslås.

**Ekonomiska konsekvenser**

Om motionens förslag genomförs att starta en akademisk vårdcentral kostar det cirka en miljon kronor om året. I genomsnitt erhåller akademiska vårdcentraler cirka en miljon kronor vardera i anslag för att bedriva FoUU-verksamhet. Administrativa kringkostnader, hyror med mera ansvarar respektive enhet själva för. Ytterligare cirka en miljon kronor ska därför vid uppstart anslås för samordning av de akademiska vårdcentralerna.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

**Beslutsexpediering:**

Akt
Regionledningskontorets ekonomi- och finansavdelning
Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-02-07

Ankom
Region Stockholm
2019 -03- 07
Dnr. RS2019-0427

2019:14

Region Stockholm

Region Stockholm
2019-03-12

# Motion av Catarina Wahlgren (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

Vården i vår region är både ojämlik och ojämställd. Rapporter visar att kvinnor upplever att de blir sämre bemötta i vården. Det har också visat sig att diagnosticering, behandling och medicinering ofta utgår från forskning på män och kan få helt annan effekt för kvinnor. Fler kvinnor än män drabbas av psykisk ohälsa och huvudvärk. Med anledning av detta tog Vänsterpartiet i Region Stockholm under 2018 fram Åtta punkter för en jämställd sjukvård. En av punkterna är att vården för kvinnor generellt behöver en förstärkning i Region Stockholm. För att åstadkomma detta föreslår Vänsterpartiet att förvaltningen får i uppdrag att utreda etableringen av en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

Vi tror att etableringen av en sådan akademisk vårdcentral tydligare kan framhålla vikten av genusperspektiv i vården och samtidigt fungera som ett nav i en förstärkt kvinnosjukvård där vårdplaner för sjukdomar som oftast drabbar kvinnor kan arbetas fram. Utifrån arbetet på vårdcentralen kan också kartläggning, identifiering och behandling av kvinnor med olika långvariga smärttillstånd ske. En akademisk vårdcentral är nära kopplad till forskning och här finns möjligheter att initiera forskning på olika sjukdomar som främst drabbar kvinnor. Information och utbildning av personal på andra vårdcentraler kan också ske med denna akademiska vårdcentral som utgångspunkt. En funktion som kan vara kopplad till vårdcentralen är också en analysfunktion hur förändrade vårdutbud slår mot befolkningen ur ett genusperspektiv.

Under förra mandatperioden skedde flera neddragningar inom vården för kvinnor. Exempelvis besparingar inom vårdval gynekologi, stängda stressmottagningar, verksamhet för våldtäktsdrabbade på Röda Korsets kris- och traumaenhet mm. Nu är det dags att vi vänder denna trend och ser till att kvinnor blir lika nöjda med vården och bemötandet som män, att kvinnor får tillgång till lika adekvat vård för sina åkommor som män och att mer fokus läggs på forskning på sjukdomar och tillstånd som främst drabbar kvinnor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regionfullmäktige besluta

*att* uppdrag ges att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

Catarina Wahlgren (V) Bengt Larsson (V) Ann Mari Engel (V)

Elisabet Faxelid (V) Veronica Kallander (V) Stellan Hamrin (V)

Marit Normasdotter (V)

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2020-01-28

## § 19
## Yttrande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

HSN 2019-2003

### Ärendebeskrivning
Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov. I motionen föreslår Catarina Wahlgren m.fl. (V) att ge regionfullmäktige i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

### Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

### Yrkanden
1. Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.
2. Jonas Lindberg (V) yrkar med instämmande av Helen Schoultz (SD) bifall till motionen.

### Propositionsordning
Ordföranden Anna Starbrink (L) ställer proposition på förslagen och finner att hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt ordförandens yrkande.

### Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

### Reservation
Jonas Lindberg (V) anmäler att V-ledamöterna reserverar sig mot beslutet.
Helen Schoultz (SD) reserverar sig mot beslutet.

### Expedieras till
Regionstyrelsen

Region Stockholm



Hälso- och sjukvårdsnämnden
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Hälsoutveckling*
*Kajsa Lundborg*

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-10

HSN 2019-2003

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

# Yttrande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

## Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov. I motionen föreslår Catarina Wahlgren m.fl. (V) att ge regionfullmäktige i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

## Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

## Förvaltningens motivering till förslaget

*Bakgrund*

För att skapa bättre förutsättningar för en mer kunskapsbaserad och jämlik vård av hög kvalitet i hela landet, har ett nytt nationellt sammanhållet system för kunskapsstyrning etablerats under 2018 på nationell nivå. Det är ett gemensamt ramverk och organisation för samverkan kring

kunskapsstyrning. I september i år infördes kunskapsstrukturen på regional nivå för Region Stockholm-Gotland.

Kunskapsstyrningen i Region Stockholm-Gotland har organiserats för att möta den nationella strukturen. Det finns 24 nationella programområden (NPO) och ett nationellt primärvårdsråd. Den regionala nivån speglar den nationella i regionala programområden (RPO). Kvinnors hälsa och vårdbehov berörs av nästan samtliga NPO:er, varav NPO kvinnosjukdomar och förlossning är specifikt inriktat mot detta.

Vårdprogram, riktlinjer och prioriteringar kring nivåstrukturering samt nya metoder kommer att göras på nationell nivå. Regional nivå kommer att fokusera på implementering, uppföljning, analys och återkoppling till nationell nivå. Kopplat till RPO:erna finns också regionala samverkans- och expertgrupper.

Den nya kunskapsstyrningsorganisationen har etablerats för att motverka ojämlikhet mellan, såväl som inom, regioner. Det har också skilt sig åt gällande på vilket sätt och i vilken omfattning framtaget kunskapsunderlag har använts.

*Överväganden*
Region Stockholm ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för invånarna i länet och sträva efter att utjämna olikheter såsom diskriminering av kön, etnisk eller kulturell bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra individuella faktorer eller förutsättningar. Detta enligt den jämställdhetspolicy som togs fram 2006.

Målet för hälso- och sjukvården är en god och jämlik hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Resurserna ska fördelas till de som har de största behoven. Ökad jämlikhet och jämställdhet i hälsa och vård är därför ett prioriterat område för hälso- och sjukvårdsnämnden och hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

I den politiska majoritetens budget för 2020 konstateras att vården i Region Stockholm ska vara personcentrerad och ges efter individens behov. Vilken vård som är den bästa kan därför skilja sig mellan män och kvinnor och mellan unga och gamla. Den vård som erbjuds ska dock vara likvärdig. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett könsperspektiv och pågående analyser av förskrivningsmönster kring behandlingskostnader ska återföras till vårdgivarna för att möjliggöra deras utvecklingsarbete.

Region Stockholm har idag ett brett utbud av vård till kvinnor i olika åldrar och med olika behov. En stor del av länets unga kvinnor vänder sig i många fall till en ungdomsmottagning för stöd och vård. Vad gäller vårdval gynekologi har inte neddragningar skett så som författarna gör gällande.

Region Stockholm har sedan 2015 erhållit statliga stimulansmedel för att förbättra vården före-under och efter graviditet. Ett hundratal projekt och initiativ som enbart fokuserar på att förbättra vården för kvinnor har drivits på olika vårdnivåer.

En del i hälso- och sjukvårdsnämndens arbete med en ökad jämlik och jämställd hälsa och vård är införandet av kunskapsstyrningsorganisationen. Det är således kunskapsstyrningen, med universitetssjukvårdsenheter (USV-enheter) och berörda RPO:er/NPO:er, som ska säkerställa att det kliniska arbetet tillsammans med patienter ska utformas i enlighet med det senaste evidensbaserade kunskapsläget. Hela vården ska genomsyras av arbetet med ökad jämställdhet och ”best practise” för vård och hälsa hos kvinnor, detta ska vara utgångspunkten i varje enskilt vårdmöte.

Enligt beslut i Vårdens kunskapsstyrningsnämnd den 17 december 2019, VKN 2019–0210 sjukvårdskostnader och läkemedelskonsumtion hos kvinnors och män i Region Stockholm, föreslås att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att utifrån tidigare undersökningar, utreda hur Region Stockholm kan säkerställa att vård och läkemedelsbehandling ges efter behov oavsett kön.

Hälso- och sjukvårdsnämnden avser att följa utvecklingen av jämlik och jämställd hälsa och vård och kommer vid behov vidta åtgärder.

*Ekonomiska konsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

*Konsekvenser för patientsäkerhet*
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

*Konsekvenser för jämlik och jämställd vård*
Förslaget till beslut stödjer inriktning om jämlik och jämställd vård.

*Miljökonsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några miljökonsekvenser.

*Administrativa konsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för dokumentation/administration.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2020-01-10

Ankom
Region Stockholm
2019 -03- 07
Dnr. RS2019-0427

2019:14

Region Stockholm

Region Stockholm
2019-03-12

# Motion av Catarina Wahlgren (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

Vården i vår region är både ojämlik och ojämställd. Rapporter visar att kvinnor upplever att de blir sämre bemötta i vården. Det har också visat sig att diagnosticering, behandling och medicinering ofta utgår från forskning på män och kan få helt annan effekt för kvinnor. Fler kvinnor än män drabbas av psykisk ohälsa och huvudvärk. Med anledning av detta tog Vänsterpartiet i Region Stockholm under 2018 fram Åtta punkter för en jämställd sjukvård. En av punkterna är att vården för kvinnor generellt behöver en förstärkning i Region Stockholm. För att åstadkomma detta föreslår Vänsterpartiet att förvaltningen får i uppdrag att utreda etableringen av en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

Vi tror att etableringen av en sådan akademisk vårdcentral tydligare kan framhålla vikten av genusperspektiv i vården och samtidigt fungera som ett nav i en förstärkt kvinnosjukvård där vårdplaner för sjukdomar som oftast drabbar kvinnor kan arbetas fram. Utifrån arbetet på vårdcentralen kan också kartläggning, identifiering och behandling av kvinnor med olika långvariga smärttillstånd ske. En akademisk vårdcentral är nära kopplad till forskning och här finns möjligheter att initiera forskning på olika sjukdomar som främst drabbar kvinnor. Information och utbildning av personal på andra vårdcentraler kan också ske med denna akademiska vårdcentral som utgångspunkt. En funktion som kan vara kopplad till vårdcentralen är också en analysfunktion hur förändrade vårdutbud slår mot befolkningen ur ett genusperspektiv.

Under förra mandatperioden skedde flera neddragningar inom vården för kvinnor. Exempelvis besparingar inom vårdval gynekologi, stängda stressmottagningar, verksamhet för våldtäktsdrabbade på Röda Korsets kris- och traumaenhet mm. Nu är det dags att vi vänder denna trend och ser till att kvinnor blir lika nöjda med vården och bemötandet som män, att kvinnor får tillgång till lika adekvat vård för sina åkommor som män och att mer fokus läggs på forskning på sjukdomar och tillstånd som främst drabbar kvinnor.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås regionfullmäktige besluta

*att* uppdrag ges att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

Catarina Wahlgren (V) Bengt Larsson (V) Ann Mari Engel (V)

Elisabet Faxelid (V) Veronica Kallander (V) Stellan Hamrin (V)

Marit Normasdotter (V)

Region Stockholm

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd

PROTOKOLLSUTDRAG
2020-01-28

## § 10
## Yttrande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

VKN 2019-0208

### Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska yttra sig över motion om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov. I motionen föreslår Catarina Wahlgren m.fl. (V) att ge regionfullmäktige i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

### Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

### Beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:
Tjänsteutlåtande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

### Expedieras till

Regionstyrelsen

Region Stockholm



Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Hälsoutveckling*
*Kajsa Lundborg*

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-01-10

VKN 2019-0208

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

# Yttrande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

## Ärendebeskrivning

Regionstyrelsen har begärt att vårdens kunskapsstyrningsnämnd ska yttra sig över motion om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov. I motionen föreslår Catarina Wahlgren m.fl. (V) att ge regionfullmäktige i uppdrag att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande.
Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

## Förslag till beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Tjänsteutlåtande över motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov överlämnas till regionstyrelsen som nämndens yttrande.

## Förvaltningens motivering till förslaget

*Bakgrund*
För att skapa bättre förutsättningar för en mer kunskapsbaserad och jämlik vård av hög kvalitet i hela landet, har ett nytt nationellt sammanhållet system för kunskapsstyrning etablerats under 2018 på nationell nivå. Det är ett gemensamt ramverk och organisation för samverkan kring

kunskapsstyrning. I september i år infördes kunskapsstrukturen på regional nivå för Region Stockholm-Gotland.

Kunskapsstyrningen i Region Stockholm-Gotland har organiserats för att möta den nationella strukturen. Det finns 24 nationella programområden (NPO) och ett nationellt primärvårdsråd. Den regionala nivån speglar den nationella i regionala programområden (RPO). Kvinnors hälsa och vårdbehov berörs av nästan samtliga NPO:er, varav NPO kvinnosjukdomar och förlossning är specifikt inriktat mot detta.

Vårdprogram, riktlinjer och prioriteringar kring nivåstrukturering samt nya metoder kommer att göras på nationell nivå. Regional nivå kommer att fokusera på implementering, uppföljning, analys och återkoppling till nationell nivå. Kopplat till RPO:erna finns också regionala samverkans- och expertgrupper.

Den nya kunskapsstyrningsorganisationen har etablerats för att motverka ojämlikhet mellan, såväl som inom, regioner. Det har också skilt sig åt gällande på vilket sätt och i vilken omfattning framtaget kunskapsunderlag har använts.

*Överväganden*
Region Stockholm ska bidra till ökad jämlikhet och jämställdhet för invånarna i länet och sträva efter att utjämna olikheter såsom diskriminering av kön, etnisk eller kulturell bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller andra individuella faktorer eller förutsättningar. Detta enligt den jämställdhetspolicy som togs fram 2006.

Målet för hälso- och sjukvården är en god och jämlik hälsa och vård på lika villkor för hela befolkningen. Resurserna ska fördelas till de som har de största behoven. Ökad jämlikhet och jämställdhet i hälsa och vård är därför ett prioriterat område för hälso- och sjukvårdsförvaltningen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

I den politiska majoritetens budget för 2020 konstateras att vården i Region Stockholm ska vara personcentrerad och ges efter individens behov. Vilken vård som är den bästa kan därför skilja sig mellan män och kvinnor och mellan unga och gamla. Den vård som erbjuds ska dock vara likvärdig. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett könsperspektiv och pågående analyser av förskrivningsmönster kring behandlingskostnader ska återföras till vårdgivarna för att möjliggöra deras utvecklingsarbete.

Region Stockholm har idag ett brett utbud av vård till kvinnor i olika åldrar och med olika behov. En stor del av länets unga kvinnor vänder sig i många fall till en ungdomsmottagning för stöd och vård. Vad gäller vårdval gynekologi har inte neddragningar skett så som författarna gör gällande.

Region Stockholm har sedan 2015 erhållit statliga stimulansmedel för att förbättra vården före-under och efter graviditet. Ett hundratal projekt och initiativ som enbart fokuserar på att förbättra vården för kvinnor har drivits på olika vårdnivåer.

En del i hälso- och sjukvårdsförvaltningens arbete med en ökad jämlik och jämställd hälsa och vård är införandet av kunskapsstyrningsorganisationen. Det är således kunskapsstyrningen, med USV-enheter och berörda RPO:er/ NPO:er, som ska säkerställa att det kliniska arbetet tillsammans med patienter ska utformas i enlighet med det senaste evidensbaserade kunskapsläget. Hela vården ska genomsyras av arbetet med ökad jämställdhet och ”best practise” för vård och hälsa hos kvinnor, detta ska vara utgångspunkten i varje enskilt vårdmöte.

Enligt beslut i vårdens kunskapsstyrningsnämnd den 17 december 2019, VKN 2019–0210, sjukvårdskostnader och läkemedelskonsumtion hos kvinnors och män i Region Stockholm, föreslås att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att utifrån tidigare undersökningar, utreda hur Region Stockholm kan säkerställa att vård och läkemedelsbehandling ges efter behov oavsett kön.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen avser att följa utvecklingen av jämlik och jämställd hälsa och vård och kommer vid behov vidta åtgärder.

*Ekonomiska konsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några ekonomiska konsekvenser.

*Konsekvenser för patientsäkerhet*
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för patientsäkerheten.

*Konsekvenser för jämlik och jämställd vård*
Förslaget till beslut stödjer inriktning om jämlik och jämställd vård.

*Miljökonsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några miljökonsekvenser.

*Administrativa konsekvenser*
Förslaget till beslut förväntas inte få några konsekvenser för dokumentation/administration.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Anna Ingmanson
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Regionstyrelsen

Godkänd av Magnus Thyberg, 2020-01-10

| | | |
|---|---|---|
| STOCKHOLMS LÄNS SJUKVÅRDSOMRÅDE | Utdrag<br>Sammanträdesdatum | § 10<br>Diarienr<br>SLSO 19-2147 |
| Sjukvårdsstyrelsen | 2019-12-17 | |

Justerat Barbro Naroskyin Inger Ros

§ 10

**Yttrande över Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov**

SLSO 19-2147

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde beslutade

att avge yttrande över Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov enligt tjänsteutlåtandet, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Utdragsbestyrkande

Olga Bjerstedt

# Yttrande över Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) har av Rotel II – Hälso- och sjukvårds-, innovations- och kulturroteln givits möjlighet att yttra sig över att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Ärendet

I motionen föreslås att uppdrag ska ges för att utreda förutsättningarna för att starta en akademisk vårdcentral med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov.

## Förvaltningens yttrande

Det är av ytterst vikt att alla invånare i Stockholm ska bli lika bemötta och få en jämlik vård.

SLSO anser att forskning med fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov ryms och utförs inom ramen för de befintliga Akademiska vårdcentralernas verksamhet.

## Förslag till beslut

Styrelsen för Stockholms läns sjukvårdsområde föreslås besluta

att avge yttrande över Motion 2019:14 av Catarina Wahlgren m.fl. (V) om att starta en akademisk vårdcentral med särskilt fokus på kvinnors hälsa och vårdbehov enligt ovanstående, samt

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Mikael Ohrling
Sjukvårdsdirektör

Maria Hjalmarsson
Verksamhetsområdeschef Primärvård